

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovské Revúce

(obdobie 2007 – 2013)

1. Úvod	3
2. Ekonomické a sociálne východiská	5
2.1. Socio-ekonomická analýza	5
2.1.1. Vymedzenie územia a základná charakteristika obce	5
2.1.2. História obce	5
2.1.3. Základné demografické údaje a prognózy	6
2.1.4. Ekonomická charakteristika	10
2.1.5. Technická infraštruktúra	12
2.1.6. Sociálna infraštruktúra	13
2.1.7. Vzdelávanie, šport a kultúra	14
2.1.8. Ochrana prírody, pamiatok a životné prostredie	15
2.2. Analýza realizovaných opatrení	16
2.3. SWOT analýza	17
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	19
3. Rozvojová stratégia	22
3.1. Vízia rozvoja obce Liptovské Revúce	22
3.2. Výsledky ankety	22
3.3. Priority a zámery	23
3.4. Akčný plán	24
4. Finančná analýza a financovanie rozvojových projektov	31
4.1. Zdroje financovanie	31
4.2. Analýza súčasného stavu hospodárenia	31
4.3. Financovanie rozvojových aktivít	32
5. Zabezpečenie realizácie	35
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	35
5.2. Monitorovanie a hodnotenie	36
5.3. Harmonogram realizácie	37
6. Záver	38

Vydal: Obecný úrad Liptovské Revúce, 2007

Obecný úrad Liptovské Revúce
Stredná 386, 034 74 Liptovské Revúce
tel. 044/439 7171
fax 044/439 7220
e-mail: revuce@stonline.sk
www.liptovskerevuce.sk

1. Úvod

Obec, ktorá dokáže aktivizovať svoje vlastné zdroje a nečaká na zásah štátu, si tým zvyšuje svoj adaptačný potenciál a teda aj svoj potenciál sociálno-ekonomického rozvoja. Regionálna politika EÚ má za cieľ rovnovážny sociálny a ekonomický rozvoj regiónov a postupné znižovanie rozdielov medzi nimi, pričom samotná Únia umožňuje svojim členom získať finančné prostriedky na svoj ďalší rozvoj za podmienky, že žiadatelia o pridelenie finančných prostriedkov spĺňajú jeden zo základných princípov regionálnej politiky EÚ, a tým je princíp programovania. Programovanie rozvoja sa spája s vypracovaním plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým si obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a potreby obyvateľov. Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovské Revúce je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možnosti využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

1. Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie
2. Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
3. Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
4. **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
5. **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.

6. **Vymedzenie opatrení a aktivít.** Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
7. Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie.**
8. Zostavenie **finančného plánu.** Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
9. **Definícia priorít** pre jednotlivé typy opatrení.
10. Kompletizácia PHSR.
11. Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov od obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovské Revúce.

Obec Liptovské Revúce je členom novozaloženého mikroregiónu Južný Liptov, ktorý tvoria obce: Liptovská Osada, Liptovské Revúce, Liptovské Revúce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

2.1. Socio-ekonomická analýza

Model uplatňovanej regionálnej politiky v značnej miere ovplyvňuje stav sociálnoekonomickej

úrovne regiónov Slovenska. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne jednotný funkčný celok, kde pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách môžu byť takýmito územnými celkami. V dôsledku predchádzajúceho vývoja na území Slovenska tvoria lokálne pracovné trhy spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu. Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Vymedzenie územia a základná charakteristika obce

Liptovské Revúce sa nachádzajú v juhozápadnej časti okresu Ružomberok, ktorý spadá do katastrálneho územia Žilinského samosprávneho kraja. Do obce sa vstupuje zo smeru Liptovská Osada ako odbočky z hlavného dopravného koridoru Ružomberok – Donovaly – Banská Bystrica.

Liptovské Revúce ležia v pramennej oblasti riečky Revúcej, na začiatku Revúckej doliny, tvoriacej hranicu medzi Veľkou-Hôľnou Fatrou a predhorím Nízkych Tatier - hôľnatým Zvolenom, v juhozápadnom cípe Liptova. Zástavba obce rodinnými domami je sústredená prevažne po oboch stranách hlavnej cesty a riečky v dĺžke 7 km a v malom rozsahu zasahuje aj do priľahlých dolín - Veľký Hričkov, Veľká Rakytová, Rakytovec, Malá Turecká, Pilná, Zelenô, Suchá a Šturec.

Liptovské Revúce sa nachádzajú v kontakte s dvoma národnými parkami – Národný park Veľká Fatra a Národný park Nízke Tatry.

Liptovské Revúce pozostávajú z troch častí: Nižné Revúce, Stredné Revúce a Vyšné Revúce.

Liptovské Revúce vo svojej veľkostnej kategórii patria medzi vyspelé a rozvinuté obce s vyváženou polyfunkčnou štruktúrou, ale málo diverzifikovanou ekonomickou základňou. V obci sa nenachádza významná vybavenosť medzinárodného a celoštátneho charakteru. Výrobná základňa je malá, takmer zanedbateľná. Väčšinu katastrálneho územia tvoria lesy a pasienky, územie je prevažne horského charakteru so zatrávnenými svahmi.

Kataster obce leží v nadmorskej výške od 675 m n.m. do 1591 m n.m. (stred obce 700 m n.m.). Rozloha obce je 7694 ha.

2.1.2. História obce

Najstaršia správa o obci sa viaže k menu uhorského kráľa Ondreja II., ktorý roku 1233 daroval Hudkovi tri poplužia zeme. Občina s názvom Revúca zanikla v r. 1355. Až v 15. storočí sa objavujú aj zmienky o priestore dnešných Liptovských Revúc, kde sa v druhej polovici 13. storočia dolovala medená ruda. Osada bola známa hutami na spracovanie medi vyťaženej v Španej doline. S postupným úpadkom banskej ťažby osada začala strácať na význame a výrazne sa menil jej charakter. Po zániku hutí v r. 1560 už prevládala poľnohospodársko-valašská kolonizácia s chovom oviec a rožného statku. V roku 1671 sa definitívne spojili tri osady neskôr už s názvom Tri Revúce (Revúca, Veľká

a Malá Revúca) pod jedným zamepánom. Neľahká práca pastierov a zvláštne podmienky podnietili vznik pozoruhodnej ľudovej kultúry, ktorá sa zachovala v takmer nedotknutej podobe až dodnes. Najvýznamnejšou historickou stavbou obce je barokovo-klasicistický

rímsko- katolícky kostol postavený v r. 1819, na mieste pôvodného dreveného kostola z roku 1694, ktorý chrakterizuje samostatnú viac ako 200-ročnú farnosť, zriadenú r. 1772 patriacu do Spišskej diecézy. Revúckou dolinou viedla stará kráľovská cesta dobudovaná v 18. storočí z poľského Krakova cez Liptov a Šturec do Banskej Bystrice a ďalej na juh do Pešti. Krízové roky koncom 19. a začiatkom 20. storočia zapríčinili v Liptovských Revúciach vysťahovalectvo, ktoré v čase veľkej hospodárskej krízy nadobudlo masový charakter. V 50-tych rokoch došlo v dôsledku industrializácie Slovenska aj k rozvoju obce vybudovaním inžinierskych sietí. Revúčania sa zamestnávali najmä v podnikoch Ružomberka, v Liptovskom Mikuláši a Banskej Bystrici. Jedinou pracovnou príležitosťou v Liptovských Revúciach bola práca na JRD. V roku 1972 bola vybudovaná moderná ovčia farma, jedna z najväčších na Slovensku. V 80-tych rokoch pokročilo budovanie ďalších významných zariadení prinášajúcich nové pracovné príležitosti - výstavba kultúrneho domu, obecného úradu a knižnice (1974), dobudovanie vodovodu, modernej 14-triednej základnej školy s komplexným vybavením (1972). V doline pod Rakytovom vznikla po r. 1972 nová bytová zástavba. Postavilo sa nové nákupné stredisko, škôlka, požiarne zbrojnice, rekreačno-ubytovacie zariadenie a lyžiarsky vleč (1500 m) v Nižnej Revúcej.

2.1.3. Základné demografické údaje a prognózy

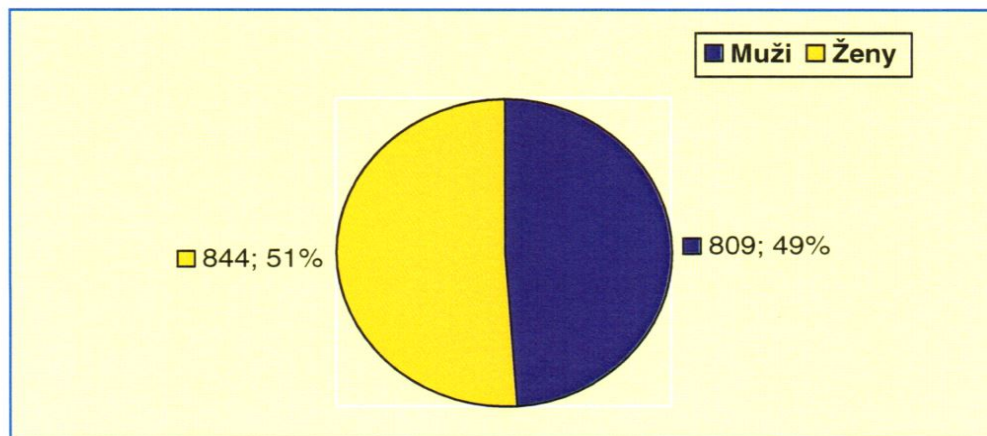
Obyvateľstvo, ekonomické aktivity, zamestnanosť

Podľa aktuálnej štatistiky má obec Liptovské Revúce 1653 trvalo bývajúcich obyvateľov (zdroj: Štatistický úrad SR). V štruktúre obyvateľov je pomer žien a mužov vyrovnaný.

Tab.: Počet trvalo bývajúcich obyvateľov k 31.12.2006

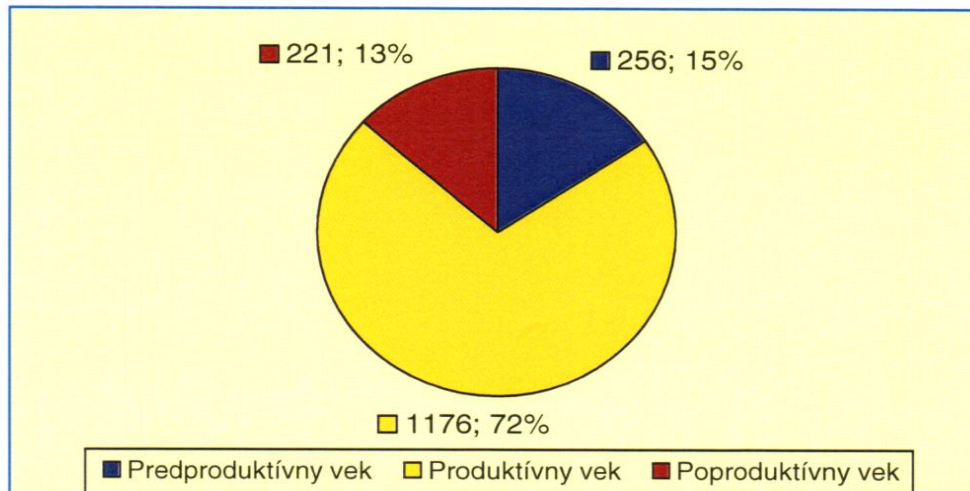
	počet	pomer
Muži	809	49%
Ženy	844	51%
Celkom	1653	100%

Graf: Pomer mužov a žien trvalo bývajúcich v obci

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2006 (podľa metodiky EÚ)

	počet	pomer
Predproduktívny vek	256	15%
Produktívny vek	1 176	72%
Poproduktívny vek	221	13%

Graf: Pomer vekovej štruktúry obyvateľov trvalo bývajúcich v obci**Index vitality = 115,84**

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku / počet obyvateľov v poproduktívnom veku x 100 = $340/342 \times 100 = 115,84$

Na základe výpočtu vitality je zrejmé, že obec má typ populácie progresívneho typu.

V súčasnosti sa prejavuje trend starnutia obyvateľstva a pokles populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva je zatiaľ priaznivá. Trend vývoja počtu obyvateľstva je z krátkodobého ako aj z dlhodobého hľadiska negatívny. Pretrvávajú proces vyludňovania vidieka sprevádzaný ďalšími nepriamymi faktormi (demografickými, sociálnymi, hospodárskymi, infraštruktúrnymi) a pod. Napriek značnému zlepšovaniu civilizačnej úrovne sídelných podmienok pretrvávajú nedostatočná atraktivita väčšiny vidieckych sídiel (najmä vzdialenejších od mestských centier), na čom sa podieľa napr. i nedostatok pracovných príležitostí, súvisiace sociálne a ekonomické problémy a premieta sa do prehlbujúcej sa nízkej obývanosti bytového fondu na vidieku.

V súčasnosti je možné uvažovať s rastom počtu obyvateľov hlavne pri pokračovaní a ďalšom

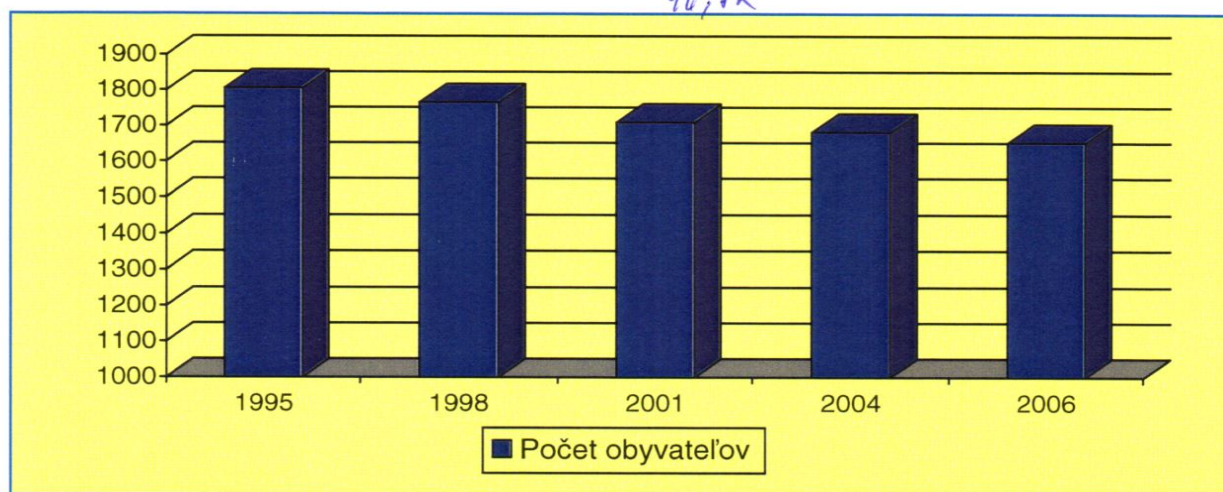
posilnení migrácie smerom do obce. V prípade prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti mohlo dôjsť k postupnému zlepšeniu demografického profilu obce a zabezpečeniu stabilnejšej základne pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení (ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou). Tento vývoj má v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu. Ovplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením produktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o prechodný jav

vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1990 – 2006:

Rok / ukazovateľ	1995	1998	2001	2004	2006
Počet obyvateľov	1806	1766	1710	1682	1653
Prírastok / úbytok	-	-40	-56	-28	-29
Index rastu	100	97,79	94,68	93,13	91,53

Z uvedeného grafu vyplýva, že počet obyvateľov od r. 1995 medziročne klesá, čo je spôsobené predovšetkým nedostatkom pracovných príležitostí v obci a všeobecnou tendenciou migrácie do mesta. V 60 a 70-ych rokoch mala obec priemerne okolo 2200 obyvateľov. Následkom migrácie za prácou a za lepším bývaním odišlo do mesta takmer 400 osôb.

Na základe rozvoja obce a pretrvávajúcej silnej väzby obyvateľov na svoj domov je možné uvažovať s rastom počtu obyvateľov migráciou v nasledujúcich rokoch. V rokoch 2010-2020 je preto možné uvažovať s nárastom počtu obyvateľov obce nielen pokračujúcou migráciou, ale aj prirodzenou zmenou. Do návrhového obdobia roku 2020 je možné predpokladať s celkovým nárastom počtu obyvateľov o 300 osôb.

V súlade s navrhovaným demografickým vývojom bude mať v roku 2020 obec Liptovské Revúce takmer 2000 obyvateľov za predpokladu vytvorenia podmienok pre rozvoj predovšetkým individuálnej bytovej výstavby v samotnom územnom pláne obce.

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bol 865 osôb, čo je 49,91% z celkového počtu obyvateľov bývajúcich v obci.

Index ekonomického zaťaženia = 40,56

Index ekonomického zaťaženia = (Obyvateľstvo predproduktívneho veku + Obyvateľstvo poproduktívneho veku) / obyvateľstvo v produktívnom veku x 100 = (256+221) / 1176 x 100 = 40,56

Index ekonomického zaťaženia je vyšší ako celookresný priemer, miera nezamestnanosti v obci predstavuje hodnotu 8,7 %.

Väčšina ekonomicky aktívnych obyvateľov dochádza za prácou mimo územia obce. Súčasný stav je možné čiastočne korigovať vytváraním podmienok pre rozvoj rekreácie

a cestovného ruchu, čo môže následne vytvoriť predpoklady pre vznik nových pracovných miest v oblasti priamo, či nepriamo súvisiacich služieb na území obce.

Z hľadiska **národnostného zloženia** môžeme konštatovať, že obyvateľstvo obce je homogénne. Slováci podľa údajov z roku 2001 tvoria 99,5 % obyvateľov. Ostatné národnosti sú zastúpené minimálnym počtom obyvateľov. V obci sa nenachádza rómske obyvateľstvo, oficiálne neboli v roku 2001 pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov prihlásení žiadni Rómovia.

V **religióznej štruktúre** obyvateľstva je obyvateľstvo podobne ako v národnostnej štruktúre pomerne jednotné. Najvyšším podielom je zastúpená rímsko-katolícka cirkev, ku ktorej sa hlási až 97,8% obyvateľov. 1 % predstavujú obyvatelia bez vyznania a ostatné cirkvi či vierovyznania sú zastúpené pod jedno percento.

Bytový fond

Bytový fond podľa miestnych častí:

Časť obce	Počet RD	Nové	Vyhovujúce	Nevyhovujúce	Obývané drevenice	Neobývané drevenice
Vyšné Revúce	218	20%	35%	21%	10%	14%
Stredné Revúce	257	40%	35%	5%	7%	13%
Nižné Revúce	218	37%	40%	5%	10%	8%
spolu	693	33%	37%	10%	9%	12%

Stav bytového fondu je na dobrej úrovni. Úroveň bývania v obci je porovnateľná s úrovňou celého okresu Ružomberok. Priemerná obložnosť bytov je 3,32 obyvateľa na byt, čo je o 0,07 viac ako celookresný priemer.

V návrhovom období je možné predpokladať odpad bytového fondu v počte 30 bytov, z toho 10 z dôvodov nevyhovujúceho technického stavu a 20 z dôvodov zmeny funkcie obytnej na rekreačnú.

Pôjde v prvom rade o staršie zrubové a murované jednotraktové rodinné domy na úzkych pozemkoch, bez možnosti podstatného rozšírenia, ktoré svojim dispozičným riešením nemôžu plnohodnotne spĺňať nároky na trvalé bývanie, na rekreačné účely však vyhovujú.

Počet trvalo obývaných domov podľa sčítania v roku 2001	497
Odpad bytového fondu z dôvodu nevyhovujúceho technického stavu do roku 2020	10
Odpad bytového fondu z dôvodu rekreačného využitia do roku 2020	20
Zostatok súčasného bytového fondu v roku 2020	467
Potreba bytov v roku 2020 pri obložnosti 3,25	527
Potreba výstavby nových bytov do roku 2020	60

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že s ohľadom na predpokladaný demografický vývoj, odpad súčasného bytového fondu a potrebu mierneho zníženia obložnosti bytov bude potrebné v navrhovanom období vytvoriť podmienky pre výstavbu 60 nových bytov.

2.1.4. Ekonomická charakteristika

Administratívne služby

Zariadenia administratívy slúžia obyvateľom obce k vybavovaniu si potrebných náležitostí administratívneho charakteru a ich dostupnosť v obci je priamo úmerná času potrebnému pre vybavenie uvedených záležitostí. K administratíve v obci patrí:

- urbariát
- obecný úrad
- pobočka Slovenskej pošty v priestoroch obecného domu
- pobočka Poštovej banky
- rímsko-katolícky farský úrad
- matrika

Sídla administratívnych organizácií pre obyvateľov obce Liptovské Revúce

Sídlo matričného úradu	Liptovské Revúce
Sídlo pracoviska daňového úradu	Ružomberok
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Liptovská Osada
Sídlo Okresného súdu	Ružomberok
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Ružomberok
Sídlo pracoviska obvodného úradu	Ružomberok
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Ružomberok
Sídlo Obvodného úradu životného prostredia	Ružomberok

Podnikateľské prostredie v okolí

Najväčší zamestnávateľia sú sústredení v Ružomberku, Banskej Bystrici a Liptovskom Mikuláši, kde sa prejavuje aj najväčšia investičná aktivita. Nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci má za následok každodennú dochádzku obyvateľstva do okolitých miest. Rozvoj obce je závislý od rozvoja súkromného sektora, ktorý ponúka pracovné príležitosti vo viacerých oblastiach hospodárstva. Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v obci patria:

- Poľnohospodárske družstvo (zamerané na chov oviec)
- Krajčírska dielňa NINA
- Obecný úrad
- SITUM SK s.r.o. – správca lyžiarskeho strediska
- Lesy SR
- Základná škola, Materská škola

Medzi najvýznamnejších zamestnávateľov v meste Ružomberok patria spoločnosti:

- Mondi Business Paper SCP a.s.
- Ústredná vojenská nemocnica SNP Ružomberok

Celkovo možno konštatovať, že podnikateľské prostredie sa stabilizovalo a v okrese Ružomberok je dostatok pracovných príležitostí pre uplatnenia sa na trhu vďaka rozvoju priemyslu, služieb a cestovného ruchu v Ružomberku.

Časť obyvateľov obce sezónne pracuje aj v krajinách EÚ.

Maloobchod a nevýrobné služby

V obci sú malé prevádzkarne komerčného zamerania s výrobou bez negatívneho vplyvu na bývanie.

V obci je vybudovaných niekoľko obchodných prevádzok a zariadení s rôznym sortimentom predaja, ktoré sú rozmiestnené po celej obci (celkovo 7).

- Potravinárske obchody: počet 5
- Nepotravinárske obchody: počet 2

K zariadeniam nevýrobných služieb zaradíme:

- požiarna zbrojnica (v každej časti obce)
- sezónne služby súvisiace s prevádzkou lyžiarskeho strediska
- požičovňa byciklov

Hospodárstvo a výroba

Vzhľadom na veľkosť obce je v obci rozvinutá veľmi slabá hospodárska základňa. V obci sa nevytvorili podmienky pre rozvoj priemyslu, skladového hospodárstva, výrobných služieb. V obytnom území obce sa nachádza niekoľko drobných výrobných prevádzok a výrobných služieb: krajčírske dielne.

Polnohospodárska výroba je orientovaná predovšetkým na využívanie lúk a pasienkov s chovom hospodárskych zvierat, jedná sa o veľkochov na farme živočíšnej výroby, chov oviec a hydiny (počet oviec 2800). Rovnako sa maloplošne využíva pôdny fond pre súkromné účely a chov domácich zvierat na pozemkoch rodinných domov.

V rámci lesného hospodárstva sa ťaží drevo, ktoré sa však nespracováva v obci, ale vozí sa na pílu mimo obec.

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v katastrálnom území obce Liptovské Revúce:

Plocha	Rozloha
PPF	2 249 ha
LPF	5 191 ha
	z toho zalesnené 4 695 ha
Vodné plochy	21 ha
Ostatné plochy	2 ha

Lesy v katastrálnom území obce spravujú Lesy Slovenskej republiky Banská Bystrica, lesný závod Liptovský Hrádok, Lesná správa Rakytov. V LHC Rakytov prevládajú hospodárske lesy (71%) a ochranné lesy (29%).

Cestovný ruch, rekreačné zariadenia

Územie obce sa dotýka dvoch národných parkov (Národný park Veľká Fatra a Národný park Nízke Tatry), čím má táto oblasť mimoriadne priaznivé predpoklady pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu. Počet ľudí sa cez turistickú sezónu zdvojnásobuje. Pobyt hostí je však krátkodobý z dôvodov nedostatočnej prípravy obce na zabezpečenie ich dlhodobejšieho pobytu vo väčšom rozsahu.

V súčasnosti je cestovný ruch zastúpený: lyžiarsky vlek, rekreačné stredisko (kapacita 80 lôžok), rekreačné chaty a chalupy (počet 8), 2 penzióny, ubytovanie na súkromí (47 domov). Obec je miestom vhodným pre horskú a lyžiarsku turistiku.

Obec má vďaka prírodnej scenérii optimálne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu. Je to predovšetkým kvalita prírodného prostredia, väzby na prírodné prvky (les, voda, lúky), vhodné svahy pre zjazdové lyžovanie v blízkosti zastavaného územia, podmienky pre vytvorenie bežeckých lyžiarskych tratí, nenáročných turistických trás, ale aj možnosti pre rozvoj horskej turistiky, cykloturistiky a celoročného rekreačného využitia. Strategickým zámerom je prepojiť lyžiarske stredisko v Liptovských Revúdoch s lyžiarskym strediskom medzinárodného významu Donovaly. Vzdialenosť medzi týmito lyžiarskymi strediskami je len 12 km. Preto jedným z hlavných cieľov rozvojovej stratégie je nielen investovať ale aj napomáhať súkromným investíciám do vybavenosti potrebných pre prilákanie turistov počas celého roka a vybudovať v obci také športovo-rekreačné zázemie, aby sa obec stala jedným z dôležitých centier cestovného ruchu. Významným medzníkom pre rozvoj cestovného ruchu je rozhodnutie Ministerstva životného prostredia SR a vydanie súhlasu

na prepojenie lyžiarskych stredísk: Liptovské Revúce, Liptovská Osada a Donovaly. Po realizácii investičného zámeru vznikne v obci najväčšie lyžiarske stredisko na Slovensku.

Stravovanie a ubytovanie

V obci sa nachádza typ stravovacích zariadení s nižšou úrovňou stravovania (5 pohostinstiev), reštauračné zariadenia (reštauračné zariadenie v lyžiarskom stredisku; Bistro u Mateja).

Rekreačné stredisko Konštruktory Trenčín má celoročnú prevádzku, v lete slúži najmä ako detský tábor.

Z hľadiska kapacity ubytovania sú na území obce Liptovské Revúce umiestnené penzióny a súkromné chaty/chalupy a pre turistov je ponúkané aj ubytovanie v rodinných domoch v obci. Obec má plány smerom k vybudovaniu penziónov, kempingu a hotela v blízkosti športových stredísk, čo priamo súvisí s ich rozvojom. V katastrálnom území obce existuje súkromný investičný zámer na vybudovanie komplexného športového a wellness strediska s ubytovacími kapacitami vyššieho štandardu.

Stručná charakteristika podnikateľského prostredia	
Predajňa potravinárskeho tovaru	ÁNO
Predajňa zmiešaného tovaru	ÁNO
Pohostinské zariadenie	ÁNO
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	ÁNO
Predajňa pohonných látok	NIE
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	NIE
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	NIE
Hotel (motel, hotel)	NIE
Penzión *** až * nie	ÁNO
Turistická ubytovňa **, *	NIE
Chatová osada *** až *	NIE
Kemping * až ****	NIE
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia - ubyt. na súkromí	ANO
Komerčná poisťovňa	NIE
Komerčná banka	ÁNO
Bankomat	NIE

2.1.5. Technická infraštruktúra

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života. Doprava rozhoduje o prosperite cestovného ruchu v obci, neprejazdnosť a nedostatok parkovania znižuje počet turistov v obci.

Obcou prechádza cesta III/0597. Liptovské Revúce sú koncovou obcou. Hlavná cesta je spojená v Liptovskej Osade na štátnu cestu I. triedy E 77 Banská Bystrica – Ružomberok, táto cesta spája Liptovské Revúce s centrom cestovného ruchu Donovaly.

Obec nemá železničné spojenie. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Ružomberku na železničnej trati I. kategórie č. 180 v úseku Žilina – Košice. Autobusovú dopravu zabezpečuje spojenie Liptovské Revúce – Ružomberok. Obec je elektrifikovaná, má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť a telefónnu ústredňu. Obec nemá verejnú splaškovú kanalizáciu a v katastri obce nie je zavedený plyn. Rozsah a štruktúra základnej občianskej vybavenosti je priemerná v porovnaní s obcami rovnakej veľkostnej kategórie v regióne.

Vodné hospodárstvo

Obcou preteká tok Revúca, tento tok je evidovaný ako vodárenský tok, z tohto titulu podlieha ochrane celé jeho povodie vrátane prítokov. Zásobovanie pitnou vodou je realizované prostredníctvom verejného vodovodu v správe SeVaK Ružomberok s dvoma vodnými zdrojmi (Ctibor, Zelenô). Na verejný obecný vodovod je napojených 98% obyvateľov obce. V obci nie je vybudovaná verejná splašková kanalizácia. Likvidácia splaškových odpadových vôd je riešená prevažne akumuláciou v žumpách a vývozom fekálnymi vozmi. Malú čistiareň odpadových vôd má vybudovanú materská škôlka v miestnej časti Vyšné Revúce a rekreačné zariadenie Konštrukta.

Energetika a telekomunikácie

V obci sa nachádza prevádzka Slovenskej pošty. V obci je inštalovaná digitálna telefónna ústredňa, telefónne spojenie je zabezpečené verejným telefónnym vedením. Zásobovanie územia elektrickou energiou je z vedenia 22kV číslo 243 Ružomberok – s odbočkou č. 245 Liptovská Osada – Liptovské Revúce. Z dôvodu, že obec nie je plynofikovaná, spôsob vykurovania je riešený lokálnym ústredným kúrením na pevné palivo (74% domácností) alebo formou elektrického vykurovania (asi 12% domácností). Najväčšiu možnosť v tejto oblasti pre využívanie alternatívnej energie tu má drevná hmota (biomasa). Drevný odpad z drevovýroby môže byť ďalej využitý na výrobu energie.

Plynifikácia obce

Obec nie je plynofikovaná.

Stručné zhrnutie technickej infraštruktúry obce Liptovské Revúce

Pošta	áno
Telefonické spojenie	áno
Káblová televízia	nie
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	nie
Najbližšia zastávka vlakov – názov	Ružomberok
Najbližšia zastávka vlakov - vzdialenosť v km	25 km

2.1.6. Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu kompetencií za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť

V obci nie je vybudované samostatné zdravotné stredisko pokrývajúce potreby obyvateľov obce. Najbližšie zdravotné stredisko je v obci Liptovská Osada. Obec Liptovské Revúce má zriadenú len Zdravotnú pomoc. Obec zabezpečuje pre obyvateľov: stravovanie,

opatrovateľskú službu, sociálne poradenstvo. Obec rovnako nemá zariadenie pre starostlivosť o seniorov.

2.1.7. Vzdelávanie, šport a kultúra

V rámci obce je zriadený internet, obec prevádzkuje vlastnú webovú informačnú stránku www.liptovskerevuce.sk. V minulom roku zaviedla obec rýchly internet, ktorý môže bezplatne využívať škola.

Školstvo

Sústava škôl v obci je tvorená **Základnou školou s materskou školou**, čím sú dané dobré predpoklady pre ich vzájomné prepojenie do hierarchického systému. Základná škola poskytuje základné vzdelanie; žiaci nadobúdajú základné vedomosti, zručnosti a postoje v zmysle vedeckého poznania a v súlade so zásadami vlastenectva, humanity a demokracie. Základná škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium. Činnosť základnej školy má nesporný vplyv na vyvážený rozvoj v obci. Zariadenie zastáva kľúčovú úlohu pri výchove a vzdelávaní novej generácie. Fungujúca školská infraštruktúra je základom pre ekonomický rozvoj regiónu. Zároveň dôležitým predpokladom pre rozvoj regiónu je stabilizácia ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabraňuje odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z regiónu do centralizovaných aglomerácií miest. Zameraním školy je umožniť rozvíjať mimoškolské aktivity detí a spoluprácu s partnermi.

V obci sa nachádza predškolské zariadenie – Materská škola, ktorú navštevuje 25 detí. Základnú školu navštevuje 160 žiakov. Škola má športový areál (telocvičňa, ihrisko, volejbalové ihrisko). Športové areály sú využívané nielen žiakmi Základnej školy ale aj obyvateľmi obce. Zriaďovateľom Materskej školy ako aj Základnej školy je obec Liptovské Revúce. Objekt ZŠ s MŠ kapacitne postačuje na pokrytie potrieb, nutná je však jeho rekonštrukcia vzhľadom k zlému technickému stavu.

Kultúra a kultúrne podujatia

Kultúrne zariadenia nachádzajúce sa v obci:

- **Kutúrny dom** – v rámci objektu je umiestnená spoločenská sála s kapacitou do 200 miest, ktorá je využívaná pre spoločenské akcie v obci, miesny folklórny súbor a pod.
- **Knižnica** – je zriadená v priestoroch kultúrneho domu a kapacitne postačuje potrebám obyvateľov obce.

Cirkevné zariadenia nachádzajúce sa v obci:

- **Kostol r.k.** – rímskokatolícky kostol je evidovaný ako kultúrna pamiatka, do budúcnosti sa neuvažuje o výstavbe nového kostola.
- **Cintoríny** – cintoríny sú umiestnené v každej časti obce. Dom smútku nie je v obci postavený.

Existujúce **umelecké a športové organizácie** v obci:

- **Detský folklórny súbor**
- **Ochotnícky divadelný súbor RETA**
- **OŠK Tatran**
- **Folklórna skupina Revúčan**

Kultúrne a športové podujatia

V oblasti kultúry a športového života sa konajú viaceré akcie (pravidelné každoročné podujatia, resp. podujatia, ktoré sa uskutočnili v roku 2006):

Názov kultúrneho a športového podujatia	Rok konania	Počet návštevníkov
Revúcke halušky	ročne	7-8 000
Tradičná fašiangová bursovačka v krojoch	ročne	do 1000
Futbalový turnaj o pohár starostu obce	ročne	300
Cyrlometodejský turnaj vo futbale	ročne	300
Marek open (tenisový turnaj)	ročne	200
Tenisový turnaj o pohár starostu obce	ročne	200
Výstup na Ploskú	ročne	300
Silvestrovský výstup na Borišov	ročne	200
Veľkonočný výstup na Rokyty	ročne	200

V priebehu roka sa v aktuálnych obdobiach uskutočňujú rôzne kultúrno-spoločenské podujatia prezentujúce schopnosti a šikovnosť miestneho obyvateľstva, ako i miestne zvyky a tradície obyvateľov. Sú to napríklad rôzne školské akademie, divadelné predstavenia, príležitostné oslavy dňa matiek, dňa detí, prijatia jubilantov, seniorov, prípadne koncerty a diskotéky pre mládež, plesy, či rôzne výstavy.

Športové zariadenia nachádzajúce sa v obci:

- **Futbalový štadión** – v jeho okolí sa nachádzajú disponibilné rozvojové plochy pre umiestnenie ďalších športových a športovo-rekreačných zariadení.
- **Športový areál s tenisovými kurtami** – je umiestnený v Strednej Revúcej, jeho nedostatkom je nízky štandard technického a hygienického vybavenia. Zámer je rozšírenie športového areálu.
- **Lyžiarske centrum Park Snow Liptovské Revúce** – prvým krokom k vzájomnému prepojeniu lyžiarskych stredísk na Donovaloch a v Liptovských Revúckach je uvedenie marketingovej značky PARK SNOW v stredisku Revúcky raj. Lyžiar tu majú k dispozícii 5 vlekov a 7 zjazdoviek (najdlhšia z nich - červená - má viac ako 2 km), lyžiarsku školu, požičovňu, servis a možnosti občerstvenia priamo pri svahu.

V rámci športových možností sú v obci podmienky na nasledovné športy:

- rafting na rieke Revúca
- horská turistika (po značených turistických chodníkoch)
- cykloturistika
- hokejbal
- futbal

2.1.8. Ochrana prírody, pamiatok a životné prostredie

Pamiatková ochrana

Obec Liptovské Revúce je v súpise pamiatok na Slovensku identifikovaná ako „hromadná cestná dedina“. Urbanistické riešenie pôvodnej staršej zástavby nie je pamiatkovo chránené, no z hľadiska historickej kontinuity je nutné pôvodnú štruktúru zástavby zachovať.

V obci sa nachádza jedna nehnuteľná národná kultúrna pamiatka zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR:

- **Kostol rímsko-katolícky**, barokovo-klasicistický z roku 1819 je postavený na mieste starého dreveného kostolíka z roku 1694.

Významnou historickou hodnotou v obci je pôvodná zástavba pri hradskej, čo tvoria zrubové domy. Liptovské Revúce sa stali objektom výskumných lokalít Etnografického atlasu Slovenska, podľa ktorého môžeme domy charakterizovať ako domy s drevenou strieškou na stĺpoch, znaky na priečelí domov.

Ochrana prírody, prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín a chránených území

Územie obce Liptovské Revúce sa nachádza v ochranných pásmach Národného parku Veľká Fatra a Národného parku Nízke Tatry. Z uvedeného dôvodu je nutné pri rozvoji obce rešpektovať prírodný charakter územia v celom rozsahu. Ďalšie chránené územia nachádzajúce sa v katastrálnom území obce sú:

- Národná prírodná rezervácia Čierny kameň: predmetom ochrany sú pralesovité porasty
- Národná prírodná rezervácia Suchý vrch: predmetom ochrany je najvyššie položená vápencová flóra vo Veľkej Fatre
- Chránený areál Háj pred Teplou dolinou: háj bol vysadený pri príležitosti 10. výročia vyhlásenia I. ČSR
- Prírodná pamiatka Prielom Teplého potoka
- Chránený areál Revúca: predmetom ochrany je zachovanie podhorskej riečky, kde žije vydra riečna.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú výhradné ložiská ani ložiská nevyhradených porastov.

Životné prostredie a odpadové hospodárstvo

Územie obce sa vyznačuje dobrou kvalitou životného prostredia. Problémom je vysoký podiel vykurovania tuhými palivami, ktorými sa zabezpečuje výroba tepla v cca 80% domácnostiach, vzhľadom k tomu, že obec nie je plynofikovaná. Druhým významným faktorom ovplyvňujúcim kvalitu životného prostredia (znečisťovanie podzemných a povrchových vôd) je súčasný systém likvidácie splaškov (žumpy), pretože v obci nie je vybudovaná kanalizácia s napojením na ČOV. Ďalším potenciálnym znečisťovateľom životného prostredia je areál živočíšnej farmy (úniky močovky a hnojovice z chovu oviec, ošápných a hydiny).

V obci sa pristúpilo k realizácii separovaného zberu odpadu. Obec má prijatý systém odpadového hospodárstva. Vývoz odpadu je realizovaný prostredníctvom KUKA nádob na skládku TKO v **Ružomberku**, kde je znehodnocovaný.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje (vnútorné i mimoregionálne) pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia. Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Názov realizovaného projektu	Rok	Výška nákladov	Dotácia	Poskytovateľ dotácie / Investor
Posilnenie VN 110 kV napätia	do 2007	27 mil.	100%	SSE a.s.
Úprava miestnej komunikácie	2005	20 mil.	100%	SSC LM
Dobudovanie lyžiarskeho strediska	Priebežne do 2007	100 mil.	100%	Súkromný investor Situm SK s.r.o.
Rekonštrukcia Obecného úradu (čiastočná, výmena okien)	2007	2 mil.		
Výmena vodovodného potrubia ZŠ	2007	0,6 mil.		
Komplexná rekonštrukcia sociálnych zariadení v objekte ZŠ	2007	0,4 mil.		
Výstavba garáží a skladu ku objektu Obecného úradu	2007	0,3 mil.		

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja, na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácii sociálne znevýhodnených skupín obyvateľstva. Stavebné práce poskytujú spravidla pracovnú príležitosť miestnym firmám, živnostníkom ako aj obyvateľom obce. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja, prílevu investorov a výstavby nových výrobných a podnikateľských kapacít v obci.

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov. Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- ☐ vhodná geografická poloha a veľkosť obce
- ☐ dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia
- ☐ existencia významných mestských sídel v blízkosti prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou
- ☐ ľahká dopravná prístupnosť
- ☐ potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v oblasti športového vyžitia (lyžiarske centrum, turistika)
- ☐ blízke prepojenie obyvateľstva na vedenie obce
- ☐ ponuka voľných plôch pre ďalší rozvoj obce v oblasti budovania občianskeho vybavenia, infraštruktúry a zariadení cestovného ruchu
- ☐ komplexne spracovaný územný plán obce
- ☐ dostatok voľnej pracovnej sily
- ☐ prepojenie lyžiarskych centier PARK SNOW Donovaly a Liptovské Revúce
- ☐ v obci bol vykonaný Register obnovennej evidencie plôch a pozemky v obci sú zväčša vysporiadané
- ☐ zásobenosť obyvateľov pitnou vodou z verejného vodovodu a vyhovujúca kvalita pitnej vody
- ☐ monitoring kvality a kvantity povrchových a podzemných vôd
- ☐ zabezpečenie základného vzdelania priamo v obci
- ☐ kompletná školská infraštruktúra
- ☐ uplatňovanie zákona o odpadoch (dôraz na nútenú separáciu a recykláciu)

Slabé stránky

- ☐ mierne vysoký index starnutia v obci
- ☐ nevybudovaná kanalizácia v obci
- ☐ nevybudovaná plynofikácia v obci
- ☐ nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál

- ☐ zhoršujúci sa stav kultúrnej a občianskej infraštruktúry v obci
- ☐ nedostatok služieb pre rekreáciu a služieb nevýrobného charakteru pre obyvateľov obce
- ☐ nedostatočný stav bytového fondu
- ☐ slabá angažovanosť obyvateľstva do rozvoja obce
- ☐ nízka propagácia obce
- ☐ nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení
- ☐ nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- ☐ slabá výrobná a obchodná aktivita, v obci sa nerozvíja malé a stredné podnikanie
- ☐ počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce
- ☐ nevyhovujúci stav niektorých úsekov miestnych komunikácií a nepostačujúca infraštruktúra
- ☐ nedostatočné využívanie potenciálu vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky

Príležitosti

- ☐ dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce
- ☐ využitie ekonomického potenciálu
- ☐ odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- ☐ zvyšovanie kompetencií samosprávy
- ☐ možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- ☐ rozvoj informačných technológií
- ☐ možnosti čerpania prostriedkov z fondov EU
- ☐ možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie
- ☐ rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- ☐ atraktívne prostredie s potenciálom pritiahnutia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce
- ☐ prepojenie lyžiarskeho strediska na lyžiarske centrum medzinárodného významu Donovaly
- ☐ zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- ☐ pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci
- ☐ nedostatočne využité turistické atrakcie - silný potenciál pre ďalší rozvoj cestovného ruchu
- ☐ dostatok plôch pre výstavbu individuálnej i hromadnej bytovej výstavby, športových areálov
- ☐ pozitívny rozvoj podnikateľského sektora
- ☐ zvýšenie atraktívnosti obce

- ☐ potenciál budovania obce ako lyžiarskeho strediska národného významu

Ohrozenia

- ☐ presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov
- ☐ možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie
- ☐ zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- ☐ nízka miera vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia
- ☐ nedostatok financií na realizáciu rozvojových opatrení
- ☐ legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov
- ☐ odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- ☐ pokles počtu žiakov v základnej škole
- ☐ zvyšujúca sa intenzita cestnej dopravy
- ☐ opustenie vidieckeho štýlu života a postupný zánik tradícií
- ☐ nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané
- ☐ znížená ochota obyvateľov obce aktívne sa zapájať do komunálnych vecí
- ☐ stagnácia vzdelanostnej úrovne obyvateľstva
- ☐ nedostatočná podpora skvalitňovania cestovného ruchu
- ☐ devastácia životného prostredia
- ☐ finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia
- ☐ regresívny typ vekovej štruktúry obyvateľov obce
- ☐ rast nezamestnanosti a s tým spojených sociálnych problémov

2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory

Hlavné príčiny regionálnych disparít spočívajú predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy, ktoré pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergenzie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónu,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónu,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. nízka diverzifikácia hospodárskej základne

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónu a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,

3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónu
4. zachovanie a ochrana životného prostredia v obci
5. vhodné prírodné podmienky na rozvoj cestovného ruchu a kúpeľníctva

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej výborná geografická poloha, prírodné podmienky, potenciál budovania lyžiarskeho strediska a veľkosť, ktoré výraznou mierou determinujú a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie cestovného ruchu a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blizkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.

Ekonomický potenciál regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.

Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

Cestovný ruch nadobúda čoraz väčší ekonomický i sociálny význam pre rozvoj obce z dôvodov:

- a) ovplyvňuje tvorbu nových pracovných príležitostí, zastavuje pokles obyvateľstva v obci,
- b) ovplyvňuje zárobkovú situáciu miestneho obyvateľstva, stimuluje jeho dopyt, vytvára príležitosti pre podnikateľské aktivity, aktivuje rozvoj poľnohospodárskej výroby, remesiel, obchodu a tak zlepšuje hospodárske a sociálne pomery miestneho obyvateľstva;
- c) stimuluje rozvoj technickej infraštruktúry (budovanie cestnej siete, telekomunikácií, zásobovanie pitnou vodou - budovanie vodovodu, kanalizácie, plynofikácia) a sociálnej infraštruktúry (modernizácia a výstavba bytového fondu, kultúrno-osvetových, zdravotníckych zariadení ap.), zlepšuje starostlivosť o životné prostredie a občiansku vybavenosť;
- d) je zdrojom príjmov regiónu a tvorby hodnoty, multiplikačného efektu v kooperujúcich odvetviach, priamo i sprostredkované vplyva na tvorbu HDP a v dôsledku ekonomickej špecializácie regiónu na cestovný ruch je aj faktorom podpory medziregionálnej kooperácie;
- e) má pozitívny priamy a sprostredkovaný vplyv na tvorbu a rast hrubého národného produktu regiónu a vplyvom rozvoja aktívneho zahraničného cestovného ruchu aj na devízové zhodnocovanie služieb cestovného ruchu.

Uvedomujúc si tento pozitívny vplyv cestovného ruchu na rozvoj obce je príležitosťou lepšie a efektívnejšie využiť turistický potenciál a rozširovanie turistických atrakcií.

Koherentné poradie disparít

Podstatnou disparitou je pokles počtu obyvateľov v obci. Zhoršovanie populačnej situácie v obci je spojené s výraznou zmenou demografického správania obyvateľov od 90-tych rokov. V podstate predstavuje proces identický so situáciou vo vyspelých krajinách. Na druhej strane však tento stav súvisí čiastočne aj so zmenenými vnútornými podmienkami slovenskej spoločnosti (zvýšené životné náklady, výrazná nezamestnanosť, finančná nedostupnosť bývania), ktoré majú dopady najmä na mladé rodiny a mladých ľudí.

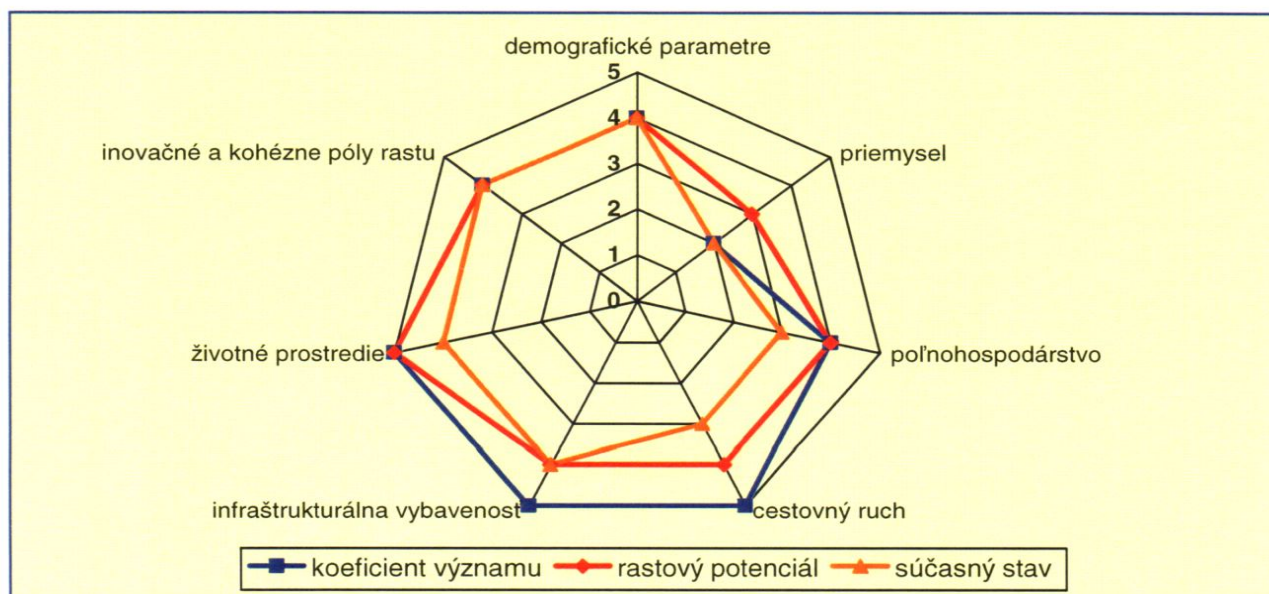
Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry. Skutočnosť, že kvalitný ekonomický, ľudský a sociálny potenciál je sústredený najmä v mestách, komplikuje naštartovanie rozvojových trendov v obci a vytvára disproporcie, ktoré ovplyvňujú charakter i časovú náročnosť ich adaptovania sa na nové rozvojové trendy.

Nevyužitie potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu spôsobí zaostávanie regiónu. Vybudovanie rekreačných a športových zón ako aj rozvoj existujúceho lyžiarskeho strediska je bezprostredne podmieňujúcim faktorom pre vybudovanie centra cestovného ruchu, ktorý bude atraktívny pre turistov. Vybudované centrum cestovného ruchu umožní dobudovanie služieb v obci, vytvorenie nových pracovných miest a prispeje tak k skvalitneniu života obyvateľov obce.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Strategická plánovacia matica			
	koeficient významu	rastový potenciál	súčasný stav
demografické parametre	4	4	4
priemysel	2	3	2
poľnohospodárstvo	4	4	3
cestovný ruch	5	4	3
infraštruktúrna vybavenosť	5	4	4
životné prostredie	5	5	4
inovačné a kohézne póly rastu	4	4	4

Grafické znázornenie strategickej plánovacej matice

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti, ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráram rozvoja, kvalitné životné prostredie a priaznivé demografické parametre. Parametre pre cestovný ruch majú nadpriemerný rastový potenciál. Priemysel v obci je založený prevažne na malých podnikateľských prevádzkach a nemá priamy vplyv na ekonomickú situáciu obce. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje mierne nadpriemerné hodnoty, ktoré sú umocnené aj blízkosťou k inovačným pólom rastu. Je zreteľný aj rastový potenciál v oblasti infraštruktúrnej vybavenosti a v cestovnom ruchu. Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným pre rozvoj ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického plánu rozvoja vidieka Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Zilinského samosprávneho kraja).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **výsledky interview so zástupcami obce** – pomocou neho majú byť do PHSR obce premietnuté potreby, názory a myšlienky o jej budúcom smerovaní z pohľadu obyvateľov
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy (napr. nové normy v oblasti ochrany Životného prostredia)

3.1. Vízia rozvoja obce Liptovské Revúce

Liptovské Revúce miestom vidieckej turistiky.

Pirjatie tejto vízie si vyžaduje pochopiť novú pozíciu občana – občan ubytovateľom, hosťom a nositeľom služieb hosťom. Turistická obec a vzájomná prajnosť pre podnikanie. Turistická obec, to je prosperita a skúška obce ťahať za jeden koniec povrazu. Zámerom obce je zabezpečiť hospodársky a ekonomický rast pri dodržaní podmienok trvaloudržateľného rozvoja a využiti lyžiarskeho strediska a výbornej geografickej polohy na rozvoj cestovného ruchu a kvalitné zabezpečenie životných potrieb obyvateľstva v kontexte zachovania a rozvoja kultúrnych tradícií a zvykov v obci.

Hlavné ciele určuje vytýčená vízia obce:

- Nižná Revúca miestom lyžovania, miestom lyžiarskych lúk a výstavba zariadení pre ubytovanie a služby hosťom.
- Stredná Revúca miestom spoločensko-kultúrneho života obce s duchovnou dominantou kostola.
- Vyšná Revúca miestom letnej horskej turistiky.

3.2. Výsledky ankety

Anketa bola realizovaná za účelom nastolenia diskusie o vízii obce. Hoci účasť občanov na ankete bola nízka, jej výsledky považujeme tiež za jeden zo zdrojov pre tvorbu rozvojovej stratégie obce.

Vymenujte, čo treba v obci zmeniť k lepšiemu v záujme budúcnosti obce:

ČISTOTA OBCE: kanalizácia, fekálie v potoku, neupravené rigoly, oprava starých domov, ulice bez hospodárskych zvierat, čistý potok

LYŽIARSKY AREÁL: propagácia turistiky, parkovacie miesta, viac pohostinstiev s prípravou jedál, umelé zasnežovanie

CINTORÍNY: väčšia starostlivosť, úprava a rozšírenie

Vymenujte, čo v obci chýba v prospech budúcnosti obce:

Myslenie občana v záujme dôvery, spolupatričnosti

Zainteresovanie občanov na úprave predzáhradiek a dvorov

Starostlivosť o verejné priestranstvá

Obnova folklórnych tradícií, viac spoločenských akcií

Dobudovanie letného areálu športu

Názory a stanoviská domácich podnikateľov:

Zlepšenie služieb – najmä stravovania pre hostí, problém rentability

Turistika aj v lete, nielen v zime, chýbajú ďalšie zariadenia na voľný čas ako podnet na vyhľadanie termálnej vody (Teplô, Teplá Dolina)

Pol'nohospodárstvo, väčšia ponuka výrobkov turistom

Doprava – väčšia intenzita v záujme turistického ruchu, kyvadlová doprava do lyžiarskych stredísk

Nízka účasť na ankete naznačuje nízky stav občianskej vôle podieľať sa na veciach verejných, ktoré sa dotýkajú aj kvality ich života. Nevyhnutným je preto viesť dialóg s občanmi o ďalšom smerovaní obce, o jej rozvojovom potenciáli a výsledkoch plnenia rozvojovej stratégie.

3.3. Priority a zámery

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Liptovské Revúce je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie.

Jednotlivé prioritné oblasti s popisom sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a zámery		
č.	Priorita	Zámer
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Vytvoriť konkurencieschopné podmienky pre možnosť investícií a motiváciu miestnych podnikateľov pre podnikanie v obci.
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného

		prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj cestovného ruchu	Modernizovať a doplniť zariadenia potrebné pre ďalší rozvoj cestovného ruchu, zlepšiť imidž a atraktivitu obce a regiónu pre návštevníkov.
5	Investície do technickej infraštruktúry	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií a vybudovať technickú infraštruktúru.

3.4. Akčný plán

PRIORITNA OBLASŤ	Podpora trvalo udržateľného rozvoja
-------------------------	--

ZÁMER	Vytvoriť konkurencieschopné podmienky pre možnosť investícií v regióne a motiváciu miestnych podnikateľov pre podnikanie v obci.
Opatrenie	Vytvoriť podmienky pre podnikanie v oblasti cestovného ruchu, výroby, obchodných prevádzok a služieb.
Cieľ opatrenia	Zlepšiť podmienky pre rozvoj výroby a služieb, zvýšiť príjmy z cestovného ruchu, vytvoriť nové pracovné miesta v oblasti cestovného ruchu a tým zvýšiť zamestnanosť, rozšíriť a skvalitniť služby poskytované na území obce.
Zodpovedný za realizáciu	Starosta obce
Náklady	50 000 Sk (mimo prípadného vysporiadania nehnuteľností, ak sa bude jednať o odkúpenie)
Zdroje financovania	ERDF, Regionálny operačný program, OP KaHR, ESF, súkromní investori, spolufinancovanie rozpočet obce, ÚPSVaR Ružomberok
Termín	2007 - 2013
Úlohy	V rámci existujúceho územného plánu definovať plochy vhodné pre prevádzku výroby, služieb a realizácie objektov cestovného ruchu. Vypracovať, zverejniť a priebežne aktualizovať katalóg disponibilných priestorov pre podnikanie. Majetkoprávne vysporiadať nehnuteľnosti, ktoré užíva obec a ktoré sú

	<p>vhodné pre podnikanie.</p> <p>Vymedziť a pripraviť nové lokality pre investície najmä v oblasti cestovného ruchu.</p> <p>Zostaviť a zverejniť databázu možných podnikateľských aktivít ako aj priestorov pre realizáciu podnikateľských aktivít pre potenciálnych investorov.</p> <p>Informovať záujemcov z obce o školeniach vedúcich k nadobúdaniu zručností pre samostatné podnikanie alebo pre zvýšenie kvalifikácie.</p> <p>Realizovať projekty rozšírenia výroby a služieb.</p>
Indikátor	<p>Výmera podnikateľských priestorov.</p> <p>Výmera nových lokalít pre investovanie.</p> <p>Zverejnenie databázy.</p> <p>Počet vysporiadaných nehnuteľností.</p> <p>Počet novovytvorených pracovných miest.</p> <p>Počet zúčastnených občanov na ďalšom vzdelávaní.</p> <p>Novootvorené prevádzky v obci.</p> <p>Nové zavedené služby v obci.</p> <p>Navrhnuté investičné projekty v oblasti cestovného ruchu.</p>
Dopad	<p>Dopad na zamestnanosť: zníženie miery nezamestnanosti o 20%</p> <p>Dopad na rozpočet obce: zvýšenie príjmov do rozpočtu obce</p> <p>Dopad na životné prostredie: žiaden (nové prevádzky a služby nebudú závažné voči životnému prostrediu)</p>

PRIORITNA OBLASŤ	Ochrana životného prostredia
-------------------------	-------------------------------------

ZÁMER	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
Opatrenie	Realizovať aktivity v oblasti ochrany životného prostredia v súlade s platnými právnymi normami, ktoré povedú ku zvýšeniu kvality života obyvateľov obce a zabezpečia ochranu životného prostredia.
Cieľ opatrenia	Sledovať právne normy v oblasti životného prostredia, zvýšiť povedomie občanov o ich príspevku pre ochranu životného prostredia, zamerať pozornosť obyvateľov ako aj obecného zastupiteľstva na riešenie problémových oblastí potenciálne ohrozujúcich životné prostredie.
Investičné projekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulácia toku Revúca, vybudovanie protipovodňových opatrení. 2. Zriadenie zberného dvora, zakúpenie štiepkovača – súčasť projektu rekonštrukcie objektu ZŠ

Zodpovedný za realizáciu	Starosta obce
Náklady	Informovanosť občanov – 40 000 Sk Úprava potoka Revúca – výška investície nie je určená Zriadenie zberného dvora, zakúpenie štiepkovača – do 1 mil. Sk
Zdroje financovania	ERDF, Regionálny operačný program, OP Životné prostredie, spolufinancovanie rozpočet mesta
Termín	2007 - 2013
Úlohy	Aktívne zapájať občanov do ochrany životného prostredia prostredníctvom letákov, informácií a prezentácií za účelom podpory separovaného zberu v obci. Pripraviť dokumentáciu pre úpravu potoka Revúca a dokumentáciu pre vybudovanie protipovodňových opatrení. Pripraviť projekt pre spracovanie biomasy ako alternatívnej formy energie. Spracovať a podať žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci európskych fondov. Realizácia investičných projektov.
Indikátor	Množstvo preinvestovaných prostriedkov. Vydané stavebné povolenia (spracovaná projektová dokumentácia). Zlepšenie určených ukazovateľov v rámci merania kvality životného prostredia.
Dopad	Dopad na zamestnanosť: nulová Dopad na rozpočet obce: investície budú prefinancované z fondov EÚ; čiastočná spoluúčasť obce je do 5% z celkovej výšky investície; 60% úspor Dopad na životné prostredie: významný

PRIORITNÁ OBLASŤ	Investície do občianskej infraštruktúry.
-------------------------	---

ZÁMER	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
Opatrenie	Realizovať aktivity v oblasti infraštruktúry obce a občianskej vybavenosti, ktoré povedú ku zvýšeniu kvality života obyvateľov obce a zabezpečia podporu pre rozvoj služieb v obci.
Cieľ opatrenia	Vytvoriť podmienky pre skvalitnenie života obyvateľov obce, zvýšenie zamestnanosti v obci, zavedenie nových služieb sociálnej starostlivosti.

Zodpovedný za realizáciu	Starosta obce
Investičné projekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rekonštrukcia Základnej školy za účelom zlepšenia jej technického stavu. 2. Vybudovanie Domova sociálnych služieb. 3. Zriadenie zdravotného strediska (ako súčasť DSS alebo v obecných priestoroch). 4. Rozšírenie cintorínov. 5. Zriadenie školy v prírode (bývalá MŠ vo Vyšných Revúdoch) 6. Výstavba obecných nájomných bytov – dve 6bytovky; 8bytovka + 6bytovka; spolu 26 bytov.
Náklady	<p>Príprava podkladov pre investičné projekty (stavebné povolenia) – 1 mil. Sk</p> <p>Rekonštrukcia Základnej školy – 25 mil. Sk</p> <p>Vybudovanie Domova sociálnych služieb – 25 mil. Sk</p> <p>Zriadenie zdravotného strediska – 10 mil. Sk</p> <p>Rozšírenie cintorínov – 1 mil. Sk</p> <p>Zriadenie školy v prírode – 8 mil. Sk</p> <p>Výstavba obecných nájomných bytov (HBV) – 47 mil. Sk</p>
Zdroje financovania	ERDF, Regionálny operačný program, NFM, spolufinancovanie rozpočet mesta
Termín	2007 - 2013
Úlohy	<p>Vytvoriť podmienky pre novú bytovú výstavbu – definovať v existujúcom územnom pláne priestorové možnosti pre IBV a HBV.</p> <p>Zverejniť databázu voľných plôch pre IVB pre potenciálnych záujemcov o IVB v obci.</p> <p>Vysporiadať nehnuteľnosti s vlastníkmi pozemkov pre plochy definované ako vhodné pre investičné projekty.</p> <p>Spracovať projektovú dokumentáciu pre investičné projekty občianskej vybavenosti až po vydanie stavebného povolenia.</p> <p>Spracovať a podať žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci európskych fondov.</p> <p>Zrealizovať investičné projekty v závislosti od zdrojov financovania.</p>
Indikátor	<p>Vydané stavebné povolenia (spracovaná projektová dokumentácia).</p> <p>Množstvo preinvestovaných prostriedkov.</p> <p>Počet novovytvorených pracovných miest v DSS.</p> <p>Výmera nových lokalít pre IBV a HBV.</p> <p>Zverejnenie databázy vhodných lokalít pre IBV a HBV.</p> <p>Počet vysporiadaných nehnuteľností.</p>

	Zlepšenie technického stavu budovy ZŠ a energetická úspora. Nové zavedené služby sociálnej starostlivosti v obci.
Dopad	Dopad na zamestnanosť: vytvorenie nových pracovných miest (10-15) Dopad na rozpočet obce: investície budú prefinancované z fondov EÚ; čiastočná spoluúčasť obce je do 5% z celkovej výšky investície Dopad na životné prostredie: významný – energetická úspora po rekonštrukcii Základnej školy.

PRIORITNÁ OBLASŤ	Rozvoj cestovného ruchu.
-------------------------	---------------------------------

ZÁMER	Modernizovať a doplniť zariadenia potrebné pre ďalší rozvoj cestovného ruchu, zlepšiť imidž a atraktivitu obce a regiónu pre návštevníkov.
Opatrenie	Realizovať aktivity v oblasti infraštruktúry obce a občianskej vybavenosti, ktoré povedú ku zvýšeniu kvality života obyvateľov obce a zabezpečia podporu pre rozvoj služieb v obci.
Cieľ opatrenia	Zvýšiť príjmy z cestovného ruchu, zamestnanosť v oblasti cestovného ruchu, zvýšiť počet návštevníkov.
Zodpovedný za realizáciu	Starosta obce
Investičné projekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostavba lyžiarskeho strediska PARK SNOW (sedačky a prepojenie na lyžiarske stredisko Donovaly) 2. Zriadenie múzea ľudových tradícií a folklóru. 3. Rozšírenie možností športového vyžitia (pri tenisových kurtoch – multifunkčné ihrisko, cyklotrasy, náučný chodník). 4. Turisticko-relaxačné centrum U skamenelej Devy (tenisové kurty, bazény, športoviská, ubytovanie hotelového typu – pred vstupom do dediny) – súkromný investor do 700 mil. Sk (predpoklad realizácie do r.2010) – obec ako spoluúčasť vklad časti pozemkov (zvýši zamestnanosť do r. 2010)
Náklady	Dostavba lyžiarskeho strediska – do 100 mil Sk Zriadenie múzea – 5 mil. Sk

	Rozšírenie možností športového využitia – 2,5 mil. Sk (0,5 mil. Sk obec) Turisticko-relaxačné centrum – do 350 mil. Sk
Zdroje financovania	ERDF, Regionálny operačný program, OP KaHR, NFM, Program podpory vidieka, spolufinancovanie rozpočet mesta
Termín	2007 - 2013
Úlohy	<p>Prípraviť investičné zámery v oblasti cestovného ruchu pre jednania s potenciálnymi spoluinvestormi.</p> <p>Nadviazať a dohodnúť spoluprácu so zainteresovanými subjektmi (ako potenciálnymi spoluinvestormi).</p> <p>Spracovať koncepciu turistických chodníkov, cyklotrás a všeobecne možnosti pre letný typ dovolenky (športové využitie).</p> <p>Spracovať projekt na zriadenie múzea ľudových tradícií a folklóru.</p> <p>Spracovať projektovú dokumentáciu pre investičné projekty v oblasti cestovného ruchu až po vydanie stavebného povolenia.</p> <p>Spracovať a podať žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci európskych fondov.</p> <p>Spolupodieľať sa na rozvoji lyžiarskeho strediska.</p> <p>Podporovať chalupársku rekreáciu (využitie starších zrubových a murovaných domov v zastavanej časti obce).</p> <p>Altívne propagovať obec a región pre potenciálnych investorov v oblasti CR ako aj návštevníkov.</p> <p>Zrealizovať investičné projekty v závislosti od zdrojov financovania.</p>
Indikátor	<p>Množstvo preinvestovaných prostriedkov.</p> <p>Vydané stavebné povolenia (spracovaná projektová dokumentácia).</p> <p>Počet nových zariadení pre rekreačné a športové účely.</p> <p>Nové zavedené služby v oblasti cestovného ruchu,</p> <p>Počet novovytvorených pracovných miest v zariadeniach cestovného ruchu.</p> <p>Zvýšenie počtu návštevníkov.</p>
Dopad	<p>Dopad na zamestnanosť: vytvorenie nových pracovných miest v oblasti CR.</p> <p>Dopad na rozpočet obce: investície budú prefinancované z fondov EÚ (čiastočná spoluúčasť obce je do 5% z celkovej výšky investície); a zo súkromných investícií. Predpoklad zvýšenia príjmov rozpočtu obce.</p> <p>Dopad na životné prostredie: nevýznamný – realizované projekty budú spĺňať normatívy pre oblasť životného prostredia.</p>

**PRIORITNÁ
OBLASŤ**

Investície do technickej infraštruktúry.

ZÁMER	Zlepšiť priepustnosť cestných komunikácií a zrealizovať kanalizáciu a plynofikáciu v obci.
Opatrenie	Realizovať aktivity v oblasti technickej infraštruktúry – plynofikácia, kanalizácia, miestne komunikácie.
Cieľ opatrenia	Priebežne obnovovať a skvalitňovať existujúcu cestnú sieť, zvýšiť bezpečnosť chodcov na cestách a skvalitniť technickú infraštruktúru pre obyvateľov obce ako aj pre nové investičné projekty.
Zodpovedný za realizáciu	Starosta obce
Investičné projekty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rekonštruovať koridory trasy miestnej komunikácie a vybudovať chodníky a parkovacie miesta. 2. Zrealizovať kanalizáciu v obci. 3. Premostenie nižšej časti obce cez rieku Revúca (nový prístup do lyžiarskeho areálu pre odbremenenie dediny, spojnice medzi rekreačným areálom a lyž. stredisko) – nový most a rekonštrukcia starého mostu.
Náklady	<p>Príprava podkladov pre investičné projekty (stavebné povolenia) – sú vydané</p> <p>Rekonštrukcia miestnych ciest a vybudovanie chodníkov – 50 mil. Sk</p> <p>Vybudovanie kanalizácie – 250 mil. Sk (Vodárenská spoločnosť Ružomberok, Fondy)</p> <p>Premostenie rieky Revúca – 10 mil. Sk (fondy, VUC)</p> <p>Rekonštrukcia mostu – do 1 mil. Sk</p>
Zdroje financovania	ERDF, Regionálny operačný program, spolufinancovanie rozpočet mesta, Vodárenská spoločnosť Ružomberok
Termín	2007 - 2013
Úlohy	<p>Spracovať projektovú dokumentáciu pre rekonštrukciu ciest až po vydanie stavebného povolenia.</p> <p>Vytvoriť podmienky pre plynofikáciu domácností, ktoré ešte nie sú napojené na plynofikáciu.</p> <p>Pripraviť projekt pre postupnú plynofikáciu obce a tým prechod na vykurovanie teplom z vykurovania tuhým palivom.</p> <p>Spracovať dokumentáciu pre zavedenie infraštruktúry do oblastí, ktoré budú určené pre rozvoj občianskej infraštruktúry, zariadení cestovného ruchu a potenciálnych priestorov pre investorov.</p> <p>Spracovať a podať žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v rámci európskych fondov.</p> <p>Zrealizovať rekonštrukciu miestnych komunikácií v závislosti od zdrojov financovania.</p>
Indikátor	<p>Vydané stavebné povolenia (spracovaná projektová dokumentácia).</p> <p>Množstvo preinvestovaných prostriedkov.</p>

	<p>Dĺžka zrekonštruovaných ciest.</p> <p>Dĺžka vybudovaných chodníkov pozdĺž miestnych komunikácií.</p> <p>Zlepšenie technického stavu miestnych komunikácií.</p> <p>Počet pripojených domácností na plynofikáciu v obci.</p>
Dopad	<p>Dopad na zamestnanosť: nemá dopad</p> <p>Dopad na rozpočet obce: investície budú prefinancované z fondov EÚ; čiastočná spoluúčasť obce je do 5% z celkovej výšky investície</p> <p>Dopad na životné prostredie: významný – zníženie emisií z vykurovania tuhým palivom.</p>

4. Finančná analýza a financovanie rozvojových projektov

4.1. Zdroje financovania

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenie aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

□ **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v uvedenom období daňové príjmy. Z výnosov týchto daní musí obec zabezpečiť financovanie svojich pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy. Ostatné prostriedky v rozpočte pochádzajú z dotácií na prenesený výkon štátu na obce. V rozpočte obce je limitovaná voľná výška finančných prostriedkov, ktoré sa použijú na:

- **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, stavebné povolenia pre investičné projekty, vysporiadanie nehnuteľností, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
- **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa výškou do 5% na europrojektoch. Tento podiel je v skutočnosti o 2-5% vyšší, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
- **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života

□ **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratného finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené.

□ **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež ošoh, jedná sa predovšetkým o oblasť cestovného ruchu

□ **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie najmä investičných projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú prípravu a implementáciu.

□ **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb, prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

4.2. Analýza súčasného stavu hospodárenia

Tab. Vývoj príjmov v obci Liptovské Revúce

Príjmy	2005	2006	2007
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť
Dane z príjmov	6651	7 527	8 491
Miestne dane a poplatky	1300	1 240	1 527
Daňové príjmy	7951	8 767	10 018
Príjmy z podnikania, za stravné a iné služby	268	130	975
Príjmy z vlastníctva majetku	241	-	-
Úroky z vkladov	1	5	12
Ostatné príjmy spolu	506	1 407	313
Nedaňové príjmy	1016	1 542	1 300
Granty a transfery zo štátneho rozpočtu	5798	5 829	6 547
Bežné príjmy spolu	14765	16 138	18 246
Kapitálové príjmy		212	348
Príjem z predaja pozemkov		33	33
Kapitálové príjmy spolu		245	381
Príjmy spolu			

Tab. Vývoj výdavkov v obci Liptovské Revúce

Výdavky	2005	2006	2007
	skutočnosť	skutočnosť	skutočnosť
Materiálové náklady	2 193	2 504	1 447
Služby	1 288	1 572	2 193
Finančné náklady	-	-	-
Mzdové a ostatné náklady	2 025	2 561	3 119
Náklady sociálneho poistenia	649	814	970
Odpisy majetku	566	428	460
Iné náklady	766	785	739
Výdavky spolu	7 487	8 664	8 928

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 13,764 mil. Sk. Tvorený je predovšetkým skupinou Stavby v hodnote 11,692 mil. Sk.

Obec nemá vzhľadom na dostatočný objem likvidných prostriedkov problém priebežne a načas uhrádzať svoje záväzky.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4.3. Financovanie rozvojových aktivít

Rozdelenie financií na prioritné oblasti

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

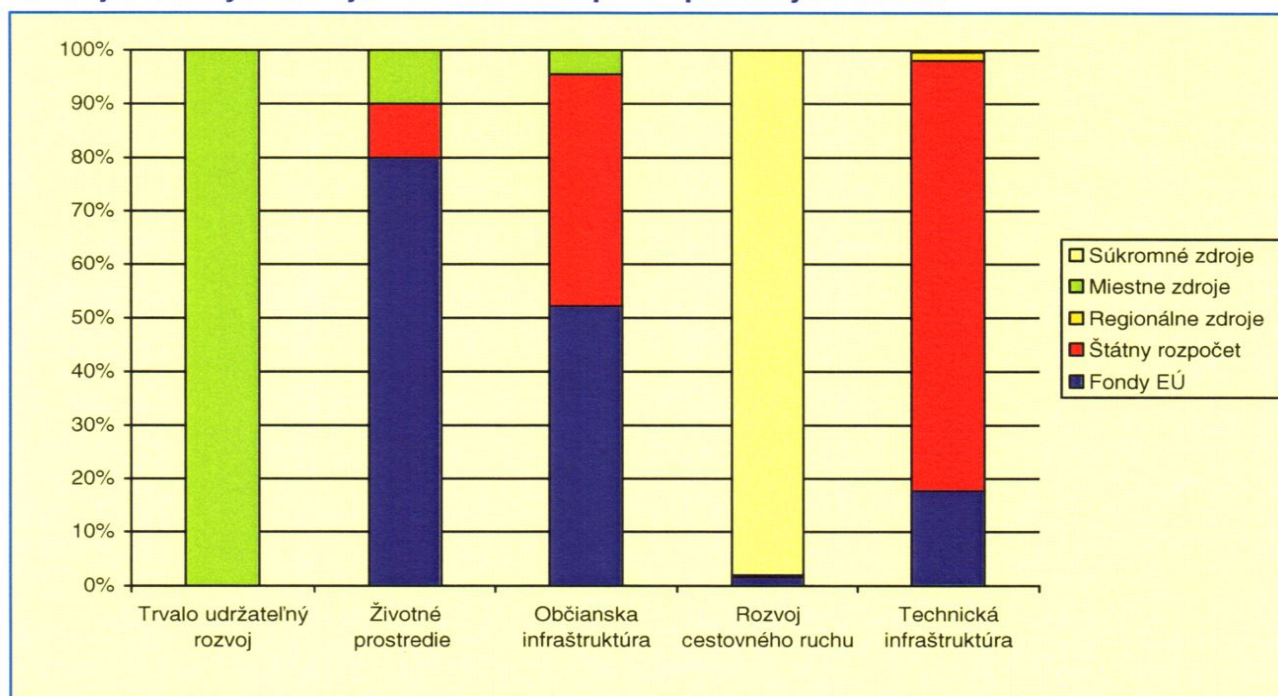
oblasť	oprávnené náklady	VEREJNÉ ZDROJE			SÚKROMNÉ ZDROJE
		Verejné	Fond EÚ	Národné verejné zdroje	

	spolu (v tis.)	zdroje spolu		Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje	
	A=B+G+H	B=C+D+E+F	C	D	E	F	G
1	50 000 Sk	50 000 Sk				50 000 Sk	
2	1 000 Sk	1 000 Sk	800 Sk	100 Sk	0 Sk	100 Sk	
3	116 000 Sk	116 000 Sk	60 600 Sk	50 200 Sk	0 Sk	5 200 Sk	
4	457 500 Sk	7 500 Sk	6 000 Sk	1 000 Sk	0 Sk	500 Sk	450 000 Sk
5	311 000 Sk	311 000 Sk	55 000 Sk	250 000 Sk	5 000 Sk	1 000 Sk	
SPOLU	947 500 Sk	497 500 Sk	130 400 Sk	305 300 Sk	5 000 Sk	56 800 Sk	450 000 Sk

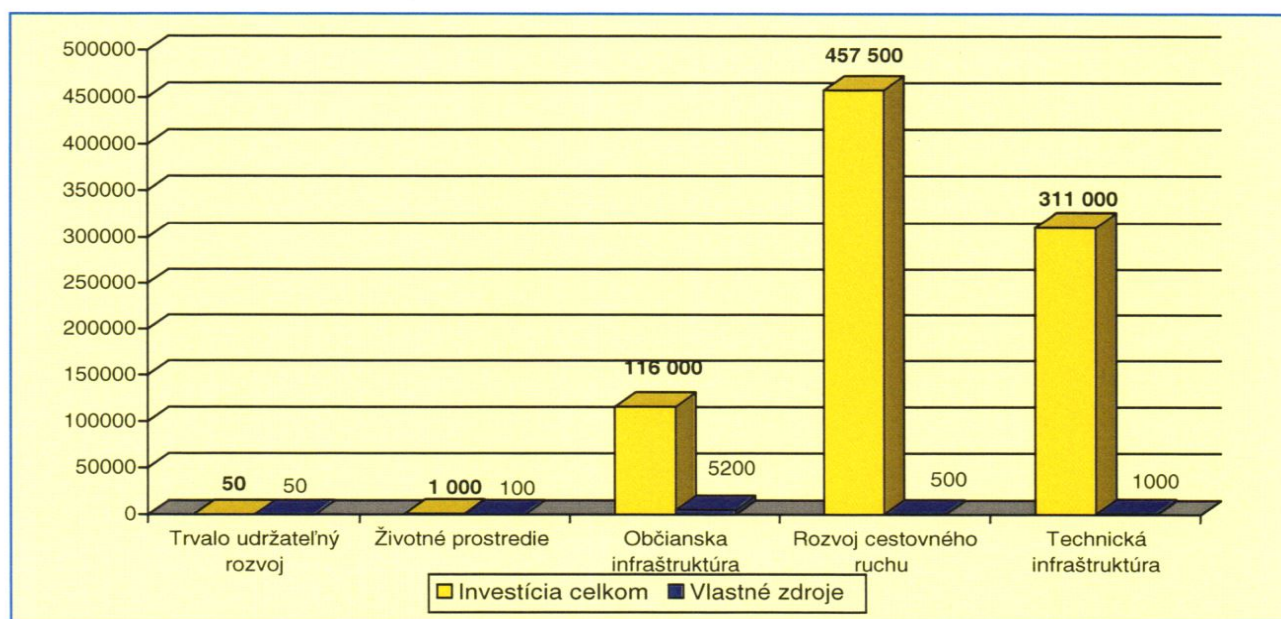
Časové rozlíšenie čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí bude závislé na nasledujúcich faktoroch:

- stave pripravenosti investičného projektu po administratívnej stránke (vysporiadanie pozemkov, projektová dokumentácia, stavebné povolenie),
- v prípade veľkých investičných projektov v oblasti cestovného ruchu od spolupráce so súkromnými investormi,
- spolupráci s dotknutými štátnymi inštitúciami a inštitúciami samosprávy,
- termínoch vyhlásenia výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov.

Pomer jednotlivých zdrojov financovania podľa prioritných oblastí

Plánované investície a potreba vlastných/úverových zdrojov podľa prioritných oblastí v tis. Sk pre obdobie 2007-2013

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

- **investičná náročnosť aktivít** – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry a rozvoja cestovného ruchu kladú najvyššie nároky na financovanie
- **miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov** – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia (v oblasti rozvoja cestovného ruchu).
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvaloudržateľný.

Priority investičných obecných projektov

Projekt	Prioritná oblasť	Priorita číslo
Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Informačné aktivity obce.	1
Regulácia toku Revúca.	Ochrana životného prostredia	3
Zriadenie zberného dvora, zakúpenie štiepkovača.	Ochrana životného prostredia	3
Rekonštrukcia Základnej školy	Investície do občianskej inf.	1
Zriadenie zdravotného strediska.	Investície do občianskej infr.	2
Rozšírenie cintorínov.	Investície do občianskej infr.	2
Zriadenie školy v prírode.	Investície do občianskej infr.	2
Výstavba obecných nájomných bytov.	Investície do občianskej infr.	1

Zriadenie múzea ľudových tradícií	Rozvoj cestovného ruchu	2
Vybudovanie multifunkčného šport. areálu.	Rozvoj cestovného ruchu	2
Rekonštruovať trasy miestnej komunikácie	Investície do technickej infr.	2
Zrealizovať kanalizáciu v obci.	Investície do technickej infr.	2
Vybudovanie mosta a rekonštrukcia mosta.	Investície do technickej infr.	2

Tabuľka predstavuje definované priority pre jednotlivé investičné projekty. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

☐ **Priorita č. 1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EÚ.

☐ **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EÚ. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.

☐ **Priorita č. 3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (najmä pre oblasť cestovného ruchu).

5. Zabezpečenie realizácie

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v obecnom zastupiteľstve a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- ☐ orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- ☐ definovaním priorít pre jednotlivé investičné projekty,
- ☐ permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- ☐ rozvíjaním partnerstiev,
- ☐ zodpovednosťou voči verejnosti,
- ☐ možnosťami financovania zo zdrojov Fondy EÚ.

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Všetky aktivity sú v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať. V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne. Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce. Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ. Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponese zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- ☐ každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- ☐ každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- ☐ vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,

- ☐ vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

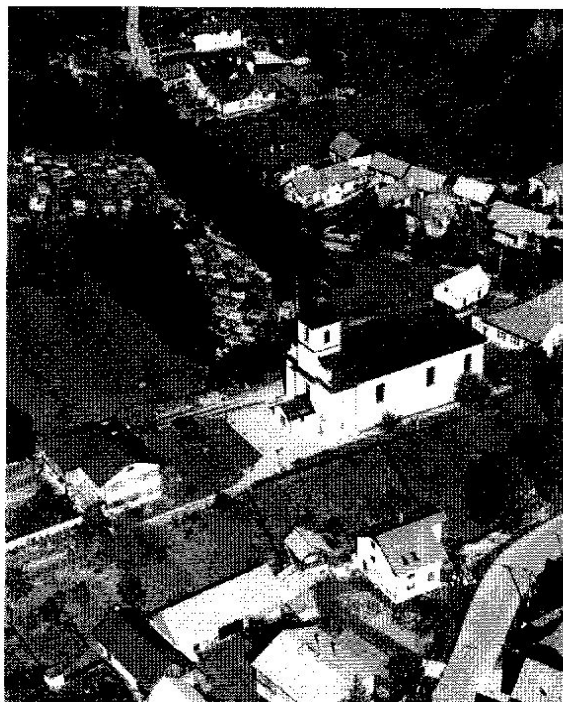
5.3. Harmonogram realizácie

Hoci každá aktivita nemá v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie, predpokladáme podľa prioritizácie cieľov nasledovný harmonogram:

Projekt / Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja						
Regulácia toku Revúca.						
Zriadenie zberného dvora, zakúpenie štiepkovača.						
Rekonštrukcia Základnej školy						
Vybudovanie Domova sociálnych služieb.						
Zriadenie zdravotného strediska.						
Rozšírenie cintorínov.						
Zriadenie školy v prírode.						
Výstavba obecných nájomných bytov.						
Zriadenie múzea ľudových tradícií						

Vybudovanie multifunkčného šport. areálu.						
Rekonštruovať trasy miestnej komunikácie						
Zrealizovať kanalizáciu v obci.						
Vybudovanie mosta a rekonštrukcia mosta.						

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného Strategického plánu rozvoja vidieka SR so zameraním na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce

priebežne doplňovať a o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.